

[Bundvad.]

hvilken ulykkesrisikoen eller sundhedsfaren er stor, omlagt. Jeg tager ikke i betænkning at gå så vidt, at jeg vil give tilsynet ret til f. eks. at forbyde arbejde efter akkordsystemet, fordi det erfaringsmæssigt viser sig, at dette lønsystem frister arbejderne til at se bort fra den tilstedeværende risiko.

Jeg har bemærket mig lovforslagets forskellige bestemmelser om muligheden for lægeundersøgelse af arbejderne og giver disse bestemmelser min tilslutning. Det arbejde, der allerede nu er udført af fabriktilsynets læger med hensyn til at opspore årsagerne til erhvervssygdomme og indkredse kilderne hertil, er anerkendelsesværdigt og må videreføres. Der ligger i mange beskæftigelser og i mange arbejdsprocesser lurende farer for erhvervssygdomme, som den enkelte arbejder ikke er opmærksom på, eller som måske slet ikke endnu er erkendt af eksperterne, men de opnåede resultater viser, at et bevidst og planmæssigt arbejde kan give gode resultater. Jeg fremhæver her sygehuslægerne og de praktiserende lægers pligt til at indberette de tilfælde af erhvervssygdomme, som de kommer ud for. Jeg har den opfattelse, at hvis man her yder en fælles indsats, skulle det være muligt i høj grad at begrænse antallet af erhvervssygdomstilfælde. Jeg kan heller ikke se bort fra, at der også via loven og dens bestemmelser kan gøres en aktiv indsats i bekæmpelsen af tuberkulosen.

Det er utvivlsomt rigtigt, når lovforslaget søger at begrænse natarbejdet til det mindst mulige og søger at sikre de ældre arbejdere en sammenhængende hvileperiode på 11 timer, hvori skal indbefattes tiden mellem kl. 22 og kl. 6, og de unge arbejdere en sammenhængende hvileperiode på 12 timer i tiden mellem kl. 18 og kl. 6. En længere samlet afbrydelse i arbejdet er utvivlsomt nødvendig for at fremkalde den nødvendige åndelige og legemlige rekreation, og at denne samlede hvileperiode må gives om natten er umiddelbart i overensstemmelse med naturens orden.

Svenske undersøgelser synes at vise, at indtil halvdelen af de arbejdere, der over en længere periode deltager systematisk i natarbejde, får sygelige forstyrrelser af forskellig art. Folketingets finansudvalg har bevilget penge til en lignende dansk undersøgelse, og man skal ikke overraskes, om vi her kommer til samme resultat som svenskerne. Nervøse forstyrrelser, mavebesværigheder og søvnløshed er ofte resultat af natarbejde. Dertil kommer, at det moderne

bysamfund med dets store trafik og dets støj ikke giver ro til at sove om dagen. Nævnes kan det også, at ulykkeshyppigheden synes størst eller i hvert fald større ved natarbejde end ved dagarbejde, til trods for at natarbejderen har en ringere produktivitet end dagarbejderen. Hertil kommer så, at natarbejderen afskæres fra et naturligt familieliv med hustru og børn, ligesom han er afskåret fra at deltage i det kulturliv, som i reglen udfolder sig i aftentimerne.

Naturligvis er det nødvendigt, for at samfundets funktioner kan foregå normalt, at der fra natarbejdsforbudet gives undtagelser, og at der er mulighed for dispensation; men disse bør efter min mening begrænses til det mindst mulige. Vi vil derfor i udvalget se nærmere på undtagelsesbestemmelserne, særlig vil vi se på spørgsmålet om det spændingsforhold, der synes at være opstået mellem forslagens bestemmelser for bagerfaget, og det, som dette fags arbejdere ønsker. Jeg vil her indskyde, at jeg forstår bestemmelserne herom således, at hvis bagerfagets folk enes om en nattehvil, som er bedre for faget end lovens bestemmelser, så vil loven ikke lægge faget hindringer i vejen. Men måske er dette ikke tilfredsstillende. Vi ser nærmere på denne sag i udvalget.

De betragtninger, jeg lige har gjort om natarbejde, kan også gælde for søndagsarbejde. Jeg giver tilslutning til, at søndagshvilen kun undtagelsesvis må brydes, og at søndagshvilen skal gå fra arbejdstidens normale ophør om lørdagen til mandag morgen kl. 6. Man kan diskutere, om denne søndagshvile skal bruges til kirkegang eller til noget andet, men een ting må man slå fast, at det for arbejdets gang og arbejdernes sundhed er nødvendigt, at der gives en samlet fritid, for at den enkelte kan få mulighed for at afreagere. Det daglige arbejde kan være enerverende, måske endog en plage, fordi den enkelte ikke selv har valgt det, men alene har sit arbejde for at eksistere, således at en uges forceret arbejde må efterfølges af en samlet søndagsfrihed. Søndagen er ikke alene en kirkelig helligdag, men også en mentalhygiejnisk foranstaltning.

Med hensyn til forslaget afsnit om ungdommen finder jeg det rigtigt, at loven om børns og unge menneskers arbejde af 1925 optages i arbejderbeskyttelsesloven, fordi det er en decideret beskyttelseslov. Jeg bemærker mig, at lavalderen for deltagelse i erhvervmæssigt arbejde principielt er fastsat til 14 år, men med den tilføjelse, at vedkommende skal være lovligt udskrævet af skolen. Selvom en højere lavalder utvivlsomt kan være ønskelig, må en sådan for-